

CULTURÀLIA

Número 7

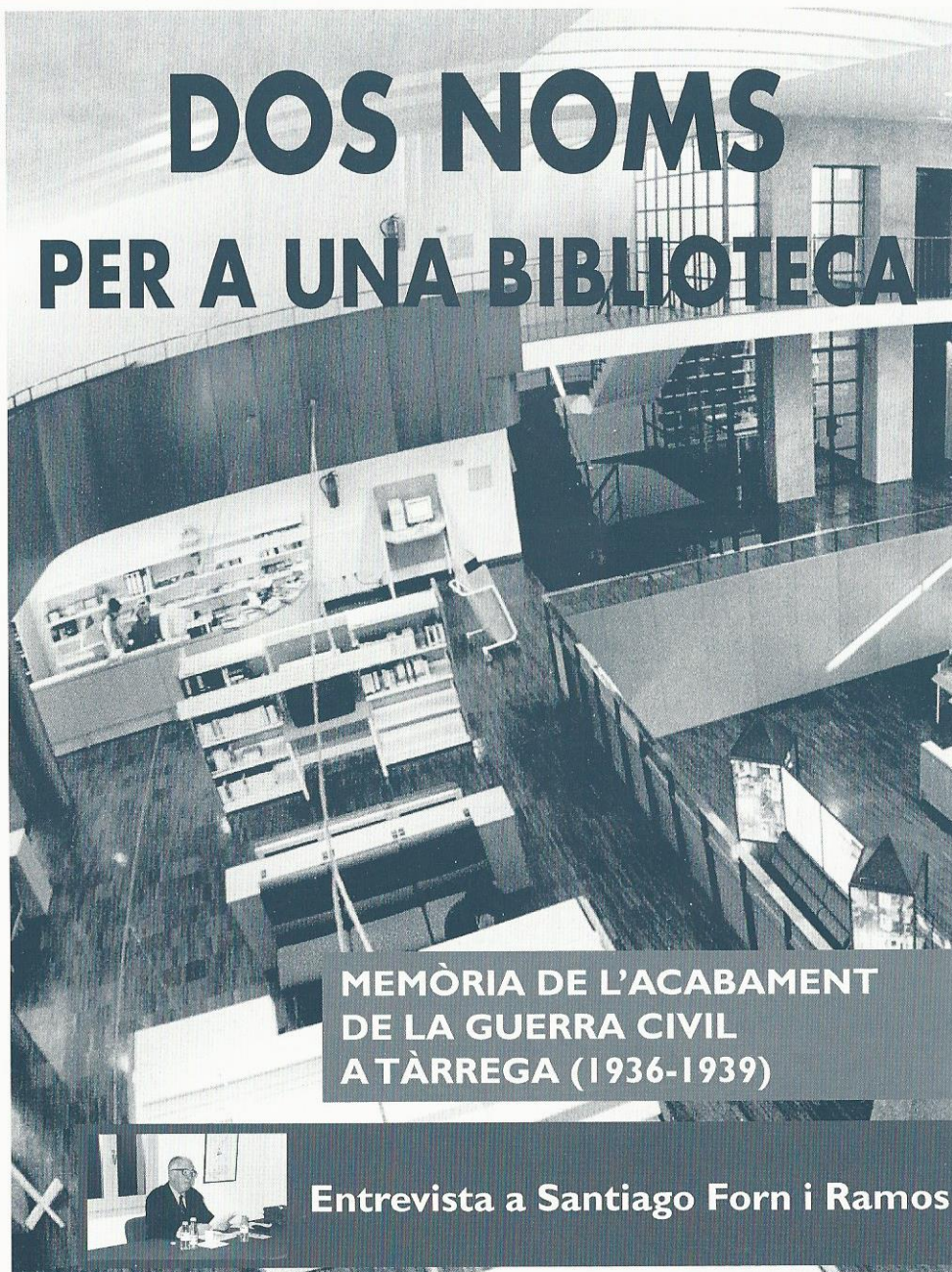
CENTRE CULTURAL DE TÀRREGA

Març 1999

sumari

- 2• Opinió
La Biblioteca Comarcal,
un luxe necessari
per *Gener Gonzalvo*
- 3• 4• Entrevista a
Santiago Forn i Ramos
per *Carme Asensio i Josep Castellà*
- 4• Notícies de la Biblioteca
per *Carme Asensio*
- 5• XI Concurs de grups de
teatre **Ciutat de Tàrraga**
Les cinc estrelles
per *Carles Domingo*
- 6• 7• Dos noms per a una
Biblioteca
Per *Joan Bernà i Gener Gonzalvo*
- 8• Mirades i percepcions
Des de L'illa
per *Ermengol Puig i Tàpies*
- 9• Memòria de l'acabament
de la Guerra Civil a Tàrraga
(1936-1939)
per *Jaume Espinagosa*
- 10• L'herència cultural
del senyor
Àngel Oliveras Guart
per *Maurici Gaus*
- 11• Jocs tradicionals
per *Francesca Bardají*
El plaer de la lectura
per *Noèlia Lardiez Farrés*
- 12• Món Jove
per *Grup de nostàlgics Elipse*
- 13• Cara a Cara
"Ulls definitivament tancats"
per *J. B. Solé*
- 14• Solidaritat
per *Gumer Udi*
- 15• Les tertúlies del centre
cultural
El centre cultural a l'entorn.
Excursió al Pilar d'Almenara
- 16• Agenda • Humor

DOS NOMS PER A UNA BIBLIOTECA

**MEMÒRIA DE L'ACABAMENT
DE LA GUERRA CIVIL
A TÀRREGA (1936-1939)**

Entrevista a Santiago Forn i Ramos

Aquesta edició de CULTURÀLIA ha estat patrocinada per:

SUPERMERCATS
ALDI

LA BIBLIOTECA COMARCAL, UN LUXE NECESSARI

Avui dia, la ciutat de Tàrraga compta amb les tres infraestructures bàsiques culturals: l'arxiu, el museu i la biblioteca. El museu i l'arxiu, amb més anys d'existència, tenen una feina específica: la defensa i divulgació del patrimoni històric i artístic. La Biblioteca Central Comarcal de Tàrraga, des de la seva inauguració, el 1994, està assolint una altra fita importantíssima: un èxit social i d'usuaris que ha d'ésser l'orgull de la nostra ciutat. Si mirem només les estadístiques de l'any passat, ens n'adonarem: van passar per la biblioteca 43.659 persones, es va fer un servei de préstec de 23.579 documents, i compta amb 4.472 carnets, dels quals 117 són de fora de Tàrraga.

Els diaris, les revistes, els CD musicals, els vídeos, els llibres, la secció infantil, la col·lecció local (la biblioteca disposa actualment de més de 23.000 documents), la col·lecció de llibres de la Comunitat Europea, etc., formen un conjunt d'informació i d'oci sense precedents a la nostra ciutat, tot plegat embolcallat en un edifici funcional i a la vegada ampli, agradable i còmode, que fa que els targarins s'hagin creat una sana "addicció" a anar a passar estones a la biblioteca.

La biblioteca comarcal té, com hem dit, un servei de préstec utilíssim. A més, tot el fons està perfectament informatitzat, i permet una ràpida localització de les obres. A més, si un llibre no es troba a Tàrraga, es pot demanar un préstec a d'altres biblioteques de la xarxa catalana. Àdhuc, les seves instal·lacions permeten la connexió amb la Universitat Oberta de Catalunya, i la sala d'actes s'omple sovint amb activitats culturals de tota mena: conferències, presentacions de llibres, recitals poètics i, a més, es compta amb un bonic espai per a exposicions.

Aquest equipament, però, té unes protagonistes principals, més que els llibres o l'edifici: són les bibliotecàries, que amb la seva simpatia natural i disponibilitat, donen tota mena de facilitats als usuaris. Estan encapçalades per la directora, Carme Asensio, la qual, malgrat la seva joventut, ja porta una llarga trajectòria professional, guanyada a pols. Les altres bibliotecàries titulars, Marimar Llores i Maria Flaquer, però,

no es queden enrere, i tot l'equip demostra una professionalitat inqüestionable, agomolada pel seu somriure permanent.

La Biblioteca Central Comarcal de Tàrraga mereixeria —per aquest èxit social— encara més. L'Ajuntament de Tàrraga està fent ja un esforç important en el seu manteniment. Nosaltres, però, encara li demanaríem més: que s'ampliés l'horari de la biblioteca, de manera que restés oberta tots els matins i tardes de la setmana, de dilluns a divendres, i el dissabte al matí. Aquesta ampliació horària no pot recaure en les mateixes persones, sinó que implica un augment notori del personal bibliotecari. Amb això, aquest luxe llibresc de la nostra ciutat estaria del tot justificat, perquè estem segurs que la biblioteca estaria plena tots els dies. A més, posats a demanar, fóra convenient que disposés de més pressupost per a la compra de llibres i d'altra documentació, i per ampliar les activitats divulgatives i culturals.

De moment, però, la nostra ciutat pot estar orgullosa de comptar amb un equipament que contribueix de manera decisiva a la formació cultural àmplia dels nostres ciutadans. A tots el que ho fan possible, començant per l'Ajuntament i passant pel personal que l'atén, els ho hem de regraciar de manera generosa i entusiasta. Per molts anys

Gener GONZALVO i BOU

REVISTA CULTURÀLIA · Núm. 7 març 1999

Direcció: Pep Vall

Consell de redacció: Joan Bernà, Jaume Espinagosa, Carles Domingo, Francesc Gasull, Teresa Garcia,

Gener Gonzalvo, Josep M. Ricart · Col·laboradors: Carme Asensio, Maurici Graus, Noèlia Lardiez,

J. B. Solé, Josep Castellà, Ermengol Puig, Francesca Bardají

Edició: Centre Cultural de Tàrraga, C. de les Piques, 1 25300 Tàrraga

Disseny i realització: Central de Disseny Tàrraga SL

Els articles publicats a *Culturàlia* només reflecteixen el parer de qui els signa. El Consell de redacció de la revista es reserva el dret de publicar o no les cartes adreçades al director i de resumir-ne els continguts.

Dipòsit legal: L-1528/98

Entrevista a

Santiago Forn i Ramos

per Carme Asensio i Josep Castellà

«La necesaria y noble misión de artífices de la voz como Santiago Forn Ramos es la de recordar a los hombres que la poesía fue en el principio oral, y de íntimo modo sigue siéndolo». Jorge Luís Borges

El passat 19 de febrer, Santiago Forn i Ramos va tornar a Tàrrrega per oferir-nos un recital de poesia amb l'entusiasme i la força que el caracteritza; ja havia vingut a la nostra ciutat quan la «Biblioteca de la Caixa» era a la plaça Major, i ara fa gairebé un any i mig el vam tenir a la Biblioteca durant els actes del tercer aniversari. El recital va ser un èxit i aquest any s'ha repetit. El programa aquest cop va ser una selecció de poemes de Miquel Martí i Pol, Jorge Luís Borges, Bertol Brecht, Pablo Neruda, Thiago de Mello, Jacques Prévert i León Felipe.

Santiago Forn Ramos porta gairebé quaranta anys oferint recitals de poesia. A Barcelona cal destacar les seves audicions al Teatre Romea, Teatre Villarroel, l'Ateneu, Conservatori del Liceu, Consulat de Mèxic (recital dedicat a León Felipe, en el centenari del seu naixement), sala Lluís Millet del Palau de la Música Catalana, etc.

A Madrid ha actuat als Teatres Lara, Marquina, Alfíl, Ateneo, entre d'altres també en diverses ocasions a les ciutats de Palma de Mallorca, Saragossa, València, Bilbao, Sant Sebastià. Les seves actuacions a París són nombroses i importants: Centre d'Études Catalanes de la Université de la Sorbonne (recital dedicat a Miquel Martí i Pol),

Centre National d'Arts et d'Essai «Lucerniare», entre d'altres. A Itàlia ofereix recitals a Roma,

a l'Instituto de Lengua y Literatura Española.

Ha realitzat gires a l'Argentina, Uruguai, Paraguai, Xile i Mèxic.

- Va pel món recitant, a Tàrrrega ja l'havíem tingut en dues ocasions, quin record en té?

El primer cop va ser fa 24 anys i l'any passat vaig estar molt il·lusionat de poder tornar, com és el cas d'altres ciutats a les quals curiosament feia molt temps que no hi era i en pocs anys he tornat a visitar molt sovint. Fa un parell d'anys que estic fent una petita gira per Catalunya; a llocs com Girona, Figueres, Banyoles recito cada any.

- Com es definiria vostè, en aquest món de la poesia, per a tots aquells que no el coneixen?

Crec que som intermediaris entre el poeta i el públic. Sempre m'ha fet molta por quan he actuat davant del poeta del qual recito les seves obres, perquè sovint no estan d'acord com el recitador interpreta el que ells han volgut dir amb la seva poesia, no els transmet allò que ells esperaven. Jo he tingut una gran sort, un dels llibres que tinc dedicat d'un gran poeta, premi Cervantes d'aquest any, José Hierro, autor d'una poesia difícil, i que ha coincidit amb d'altres poetes que sense conèixer-se entre ells, al dedicar-me el llibre han posat una paraula molt bonica «decidor de poesia». Hi ha una paraula odiosa que és rapsode, que era una persona que sortia a recitar mig disfressat, amanerat, afectat, bé deixem-ho.

A mi el que em dona més vigència a la meua edat, és afrontar un recital davant d'universitaris que et veuen i et reben amb ungles afilades i en el segon poema, ja te'ls has posat a la butxaca. No existeix llavors l'home gran de l'escenari i la joventut de platea, no hi ha edat, s'estableix una comunicació directa pels poemes que un diu. Si un rapsode d'aquells temps es presentés ara en una universitat, el públic jove que és molt cruel amb la seva

sinceritat, no l'acceptaria, estic convençut que no acabaria el primer poema.

- Els actors reciten bé?

No fa massa heu tingut un gran actor, Juan Echanove, que va fer una representació de la conferència "Como canta una ciudad de noviembre a noviembre", que Garcia Lorca va donar l'any 1933 al Casal del Metge de Barcelona. Hi ha molts actors que reciten bé, però el problema és que no és rendible, jo ho he fet perquè he tingut la sort de poder dedicar-m'hi a mitges gràcies al negoci familiar. Un dels més grans actors per a mi, Fernando Fernán Gómez, va donar un recital fa uns anys al Teatre Poliorama que va ser increïble, a més amb un programa d'una qualitat enorme. No es pot anar amb poesia de tercera, s'ha d'anar amb una poesia vigent, important, actual o bé refugiar-se en els grans clàssics de la literatura espanyola.

-Vostè ha voltat món, ha recorregut molts països, la poesia és rebuda a tot arreu igual, la comunicació és la mateixa?

Francament m'he endut una sorpresa molt favorable, ara bé s'han de triar una mica els llocs, els universitaris són un públic extraordinari, sovint m'han fet conèixer poemes que jo desco-neixia. El proper mes de juny faré el catorzè viatge a l'Argen-tina i actuo una vegada més a la Universitat de la Plata, em presenten uns ex-alumnes que m'havien escoltat l'any 66-67 i ho fan a una altra generació a la qual hi ha molts fills d'ells, això realment és molt emotiu.

Quants anys fa que vostè és «decidor», com va començar la seva trajectòria?

Uns 40 anys, el primer recital va ser el 56-57 a Barcelona i el 58 a Madrid, des de llavors molts.

Jo em vaig matricular a l'Institut de Teatre perquè volia ser actor, però a casa meua va passar el mateix que a *L'Auca del Senyor Esteve*, era l'únic noi, teníem un negoci establert i va haver un drama terrible. Jo crec que a la nostra generació ens van estafar la joventut; aleshores al veure que no podia dedi-car-me al teatre vaig pensar fer una cosa unipersonal i compa-ginar els recitals amb la feina. Quan feia vacances, juliol i agost, anava a Amèrica que allà era ple hivern i plena temporada.

Això espiritualment em dona vida, un ha d'agafar-se a les mí-nimes il·lusions, el negoci m'ha donat per viure materialment, però jo espiritualment he necessitat això i al córrer una mica pel món he conegut persones que m'han enriquit moltíssim, per exemple avui aquí, dono un poeta difícil, tancat.

A Jorge Luís Borges, el vaig conèixer l'any 1967 a Buenos Aires i em va impressionar; Margarida Xirgu, ens vam trobar a Monte-video i em va invitar a Punta Ballena, va ser un dia inoblidable,

em va explicar anècdotes viscudes amb Lorca i va recitar per a mi Lope de Vega a canvi que jo li recités alguna cosa moderna de poesia espanyola, al seu exili de Montevideo.

- Quin criteri utilitza a l'hora de seleccionar, triar, els poemes que recitarà?

S'ha de llegir molt, però com deia la gran recitadora Berta Singerman, i és una afirmació una mica dura i que potser no és del tot certa, és difícil descobrir coses importants de poesia com ho és descobrir músics importants, de tant en tant en surt algun que s'ha d'incloure. Hi ha poetes que demanen una mica l'intermediari, però n'hi ha d'altres que són boníssims com Vicente Aleixandre que costen d'arribar al públic, són molt tan-cats per recitar.

-Quina ha estat la millor actuació o el millor moment?

No sabria dir-ho, t'ho jugues tot en un dia no saps mai com et trobaràs. Tinc molts bons records.

I moltíssims personatges, del món de la poesia durant tots aquests anys...

Sí, és clar, Miquel Martí i Pol el vaig conèixer donant recitals a Vic i Manlleu. Qui m'havia de dir que l'any 1984 donaria un recital íntegre seu a la càtedra de Català de la Sorbonne a París i que ho presidiria un altre català en aquells moments ambaixa-dor espanyol a França, Joan Reventós, amb la sala plena d'estu-diants francesos que estudiaven català. Aquestes vivències són les que t'ajuden a continuar.

-Poeta preferit?

Això sí que ho dic ràpid, León Felipe.

NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA

DADES D'INTERÈS

Préstecs mes de febrer 2.166

Visitants 3.594

Préstec interbibliotecari 90

DRETS HUMANS

Amb motiu de la celebració del 50è aniversari de la Declaració dels Drets Humans, la Biblioteca com a membre de la Xarxa catalana de les biblioteques associades a la Unesco, ha treballat en l'elaboració d'una Guia de Lectura per celebrar aquest esdeveniment, el títol és *Els Drets Humans* i va ser editada pel Centre Unesco de Catalunya el passat mes de desembre. També hem tingut durant la primera quinzena de març una exposició cedida per l'Associació per les Nacions Unides a Espanya i han passat a visitar-la, així com a fer una visita didàctica a la Biblioteca més de 250 alumnes de primària de la nostra ciutat.

XX PREMIS BALDIRI REIXAC

La Biblioteca exposarà des del dia 22 de març al 9 d'abril els treballs guanyadors dels Premis Baldiri Reixac del curs 1997-1998. Aquests premis, destinats a l'estímul i al reconeixement de l'escola catalana, són dotats per la Fundació Jaume I amb les aportacions dels receptors del llibre-nadala que la Fundació trameta cada any a les persones interessades per la nostra cultura. L'àmbit d'actuació és els Països Catalans i són

convocats en tres modalitats: Premis a les escoles, premis als mestres i professors i premis als alumnes. Aquesta exposició és una de les activitats programades pel Centre de Recursos Pedagògics de l'Urgell. Esteu tots convidats a visitar-la a la 2a planta de la Biblioteca.

NOVETATS

Ficció

La Hija de la Fortuna / Isabel Allende

Oficis de tenebra / Josep M. Quintana

El Sol de Breda / Arturo Pérez Reverte

Las historias de Marta y Fernando / Gustavo Martín Garzo (Premi Nadal 1998)

Levantar ciudades / Lilian Neuman (Finalista Premi Nadal 1998)

No Ficció

Tan lejos y tan cerca: Mi vida / Adolfo Marsillach

Y Dios entró en la Habana / Manuel Vázquez Montalbán

Comida sana / M. José Roselló

Les Valls d'Àneu Pallars Sobirà / F. Rella

Impressions d'un fotògraf: memòries / Francesc Català-Roca

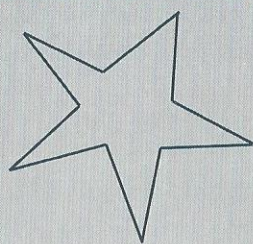
Infantils

La Júlia i la dona desapareguda / Manuel Valls

Marina / Olga Xirinacs

La Rosie i el seu aniversari / Patrick Yee

El Cel que es mou / Mario Lodi

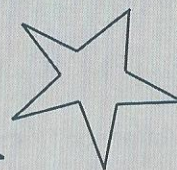
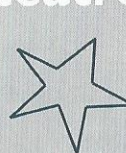

XI Concurs de grups de teatre

Ciutat de Tàrraga

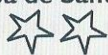
Les cinc estrelles

Agrupació Teatral Benet Escribà de Sant Feliu de Guíxols

L'enterrament és a les quatre

Dia 27 de febrer de 1999

SINOPSI: amb notable èxit de públic *L'enterrament és a les quatre* de Carles Valls va obrir l'11 a edició dels Concurs de Grups Amateurs de Teatre "Ciutat de Tàrraga". Una peça teatral que narra els maldecaps d'una família per esbrinar qui és el beneficiari del testament de la tia Perpètua Fornells.

INTERPRETACIÓ: acceptable però de ritme lent en un text que donava voltes constantment al mateix assumpte arribant a fer-se feixuc per a l'espectador.

ESCENOGRAFIA: modesta sala d'estar-dormitori amb decoració poc actualitzada.

A DESTACAR: Roser Descayre amb el paper de la cosina política Mercè va ser l'actriu que més va brillar del repartiment amb una destacada interpretació del paper de vella xafardera que sap fingir a la perfecció fins que no aconsegueix saber el que es proposa.

Companyia de Teatre Quin Nyap! d'Albelda

Golfus de Roma

Dia 6 de març de 1999

SINOPSI: entretinguda comèdia musical amb una vintena d'actors en escena ambientada a l'antiga Roma. Per tal de trobar la seva llibertat, un jove esclavitzat es veu embolicat en un club de compravenda de noies.

INTERPRETACIÓ: tenint en compte que la companyia de teatre Quin Nyap! és un grup novell amb molt pocs anys de rodatge ja que *Golfus de Roma* és la segona peça teatral que posen en escena, la interpretació d'aquesta obra amb la complexitat que reporta el gènere musical entre un elenc de vint membres va ser prou bona tot i els alts i baixos en el ritme de la representació i els problemes de coordinació que s'observaren.

ESCENOGRAFIA: senzilla i sobria. Tres portalades amb columnes d'estil clàssic i llençols penjats que impedièn veure l'interior de les cases. Vestuari adequat que assolía en alguns casos una ben aconseguida grolleria ridiculitzant.

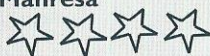
A DESTACAR: el singular català de la Franja de Ponent parlat pels actors va atorgar un valor afegit que va fer més interessant i didàctica la funció.

Casal Familiar Recreatiu de "Manresa"

La mort d'un viatjant

Dissabte 13 de març de 1999

SINOPSI: crua història d'un viatjant comercial de renom que arriba a gran i es troba desfasat i desplaçat de la seva feina essent a la vegada incompès pels seus dos fills amb qui es baralla constantment. Aquesta situació l'aboca a un fatal desenllaç, el suïcidi.

INTERPRETACIÓ: excel·lent posada en escena per part del grup manresà d'aquesta densa peça teatral d'Arthur Miller de tres hores de durada, durant les quals no va decaure el ritme en cap moment, prova del rodatge que duia el muntatge. Cadascun dels 13 personatges van saber estar en el seu paper. Especialment Willy, el viatjant protagonista i a la vegada director de l'obra, Joan Torrens, que va captivar el públic amb la interpretació estel·lar d'aquell tipus a qui la vida complica l'existència.

ESCENOGRAFIA: funcional i adaptable escena, dues habitacions d'una casa amb una sala d'estar al mig.

A DESTACAR: el Casal Familiar Recreatiu de Manresa ha obtingut un grapat de premis amb *La mort d'un viatjant*. Pel que es va poder veure a Tàrraga, el dia del lliurament de premis del Concurs no se n'aniran amb les mans buides.

DOS NOMS PER A

La biblioteca Roca Sastre

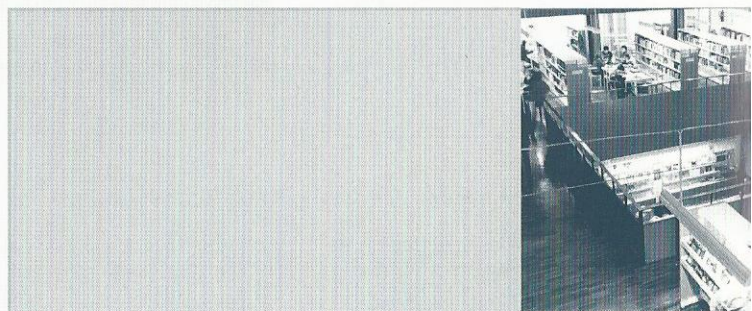
Uns quants professionals del Dret de la capital de l'Urgell, animats per la bona acollida que ha tingut la iniciativa d'organitzar per al proper 8 de maig una jornada d'homenatge al jurista Ramon Maria Roca Sastre, nascut fa cent anys al cor profund de la ciutat —al carrer Cervera— hem aprofitat l'efemèride per sol·licitar a l'Ajuntament que atorgui el nom de «Roca Sastre» a l'actual Biblioteca Central Comarcal de Tàrraga, denominació aquesta darrera que és notòriament provisional. És evident que ni l'oportunitat del Centenari ni la imatge de solidesa que pugui resultar de la unitat de la gent de lleis al voltant de la proposta, són motius determinants per a la decisió final, que correspon als representants del poble, els regidors de l'Ajuntament en aquest cas. Amb tot, no podíem sospitar que les reaccions fossin tan visceralment negatives i ridiculitzadores per part d'uns quants professionals de la cultura, que han fomentat la seva oposició radical, segons sembla, en la idea que un jurista no és qui per donar nom a un temple de la cultura o, almenys, de la lectura. Aquest perfil no pot competir, afirmen, amb personatges de més relleu literari i popular, dels quals es poden trobar nombrosos exemples.

Acostumats a argumentar i contraargumentar, ni que sigui per aguantar el tipus, ens veiem obligats a parlar de l'afer. Jo ho faig ací, a títol personal, des de la cordialitat més oberta cap als amics de la cultura-cultura, i sense inútils compliments. Per tant, no em situaré com a lladre potencial del foc sagrat de les lletres que aquests bons amics custodien amb ortodox zel, ans col·locat darrere de l'olimp on juguen els titulars de la saviesa convencional, em limitaré a fer de suplent actiu, reivindicador del dret a la dissidència amable, de la defensa raonada de les pretensions, de la canalització de la civilitat, per entendre'ns, del DRET. És possible que l'home de lleis que fa cents anys va néixer a Tàrraga, cansat de no veure reconeguda la importància que ell concedia a l'ordenament jurídic d'un país, acudís a la hipèrbole i engaltés sense pensar-ho dues vegades, des de fora de l'àrea i amb vaselina, una frase tan esfèrica i memorable com aquesta: «el dret és la poesia de la vida». És possible, però sospito que la seva intenció no era sorprendre cap lletraferit descol·locat davant la porteria de les lletres, sinó convidar la societat, i l'avantguarda cultural especialment, a comprendre la significació de la seva proposta, a copsar el paper del Dret com a fonament insubstituïble del cos social. Precisament ell, Roca Sastre, que havia remenat i tocat tan de ple el Dret Romà i tots els textos jurídics que al llarg de la història havien fet, desfet i refet Catalunya; que havia lluitat fins a perdre la salut per salvar el Dret Civil Català de la seva fossilització, tot redactant tota la part de Successions de la Compilació de 1960; quan havia donat cent vuitanta graus de volta a l'aridesa de l'insuficient dret hipotecari dels anys vint; que ha incidit i incidirà en la vida quotidiana de catalans, espanyols, europeus i sudamericans que habiten els països que han assumit com a lleis les idees que el seu cap no ha deixat de regalar; que va fer del seu despatx de La Pedrera, més que una oficina professional de notari, una biblioteca activa, atapeïda de

llibres ordenadament llegits i treballats, un temple de la cultura, la lectura i l'escriptura; precisament ell, Roca Sastre, enamorat del país i de la cultura catalana i universal, i que oferí amb il·limitada generositat al món la seva cultura jurídica, és el menys indicat per fer del seu nom controvèrsia absurda, qüestió fora de joc. El Dret pot ser percebut fora de la poesia, allunyat del sentiment, però no fora de la cultura, de la cultura més comuna a tots els grups socials d'arreu, que és la producció de normes o de costums ordenadors de la convivència humana.

Si algú ha llegit «l'homenot» que Josep Pla va dedicar a Ramon Maria Roca Sastre comprendrà que aquest personatge ja fa temps que té un lloc en la història. Que finalment s'atorgui o no a l'esmentada biblioteca el seu nom, ni eixamplarà ni limitarà el pes de la seva figura, per bé que precisament ara, en ocasió del centenari del seu naixement, la seva obra plana agudament sobre determinades poblacions connectades amb la seva persona tot convidant, a les que vulguin aprofitar l'oportunitat d'augmentar el nivell del seu paisatge cultural, a fer un gest que el futur judicarà com un cert. És el meu criteri, sotmès —com dèiem en acabar un dictamen quan preparàvem oposicions— a «cualquier otro mejor fundado». En faig prou, a nivell personal, si veig respectada la proposta del grup de professionals del dret esmentats. No cal que estimin Roca Sastre, és suficient que hom respecti el seu nom, al capdavant tan digne com el de qualsevol altre ciutadà, il·lustre o no, lletrat o menys lletrat, protagonistes tots de la cultura i de la història.

Joan Bernà

Ser amable és ser invencible. Proverbi xinès.

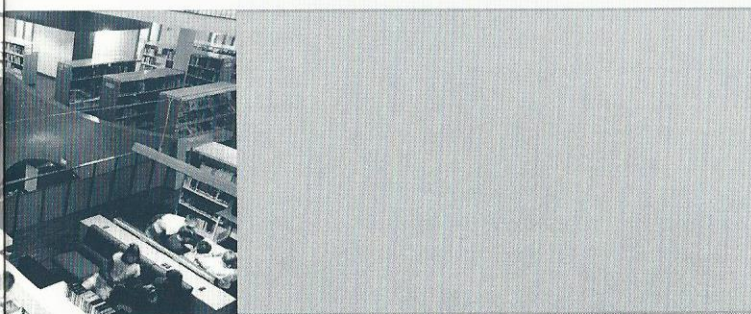
UNA BIBLIOTECA

La biblioteca Mossé Natàn

Els nostres savis juristes targarins han tingut l'encert d'homenatjar el prestigiós advocat i notari Ramon Maria Roca Sastre, nascut a Tàrraga ara fa cent anys (encara que de pares guissonencs, i que marxà de la ciutat als 4 anys). S'anuncia una jornada d'homenatge, on pretigioses personalitats del món del dret parlaran d'aquesta figura. Tanmateix, el meu estimat amic Joan Bernà, cabdill enfervorit de l'efemèride, al·ludeix als sectors culturals de la ciutat en el sentit que hem respost amb visceralitat i fins i tot hem pretès ridiculitzar aital figura de la jurisprudència catalana. Res més allunyat de la realitat. El que nosaltres exposem aquí —per primera vegada, públicament— és la nostra oposició a què la Biblioteca Comarcal de Tàrraga rebi el nom de "Roca Sastre". En primer lloc, ens preguntem per què la biblioteca ha d'ésser la "víctima" escollida dins el context de l'homenatge. Diem la "víctima", perquè si bé el nom no fa la cosa, és evident que la biblioteca targarina és essencialment una biblioteca popular; oberta per a infants, joves estudiants, jubilats, mares de família, estudiosos locals, etc. Un ampli ventall. Si preguntéssim als més de 4.600 usuaris de la biblioteca qui era Roca Sastre, la indiferència seria generalitzada. Seria diferent si la nostra biblioteca tingués un fons especialitzat en matèria jurídica, o tingués un fons jurídic antic, com és el cas de la biblioteca Pedrolo, custodiada a l'Arxiu Comarcal. Posaré un altre exemple. A Olot, la biblioteca té el nom de "Marià Vayreda", l'autor modernista de "La Punyalada". Podrien haver escollit el de Joan Pere Fontanella (1576-1649), el gran jurista català, autor d'obres tan romàntiques i poètiques com "De Pactis Nupcialibus" (Els famosos "capítols matrimonials", és a dir, quelcom tan estimulants com la reglamentació de l'amor. On és aquí la poesia, amic Bernà?). A Ripoll, la biblioteca és dedicada al bibliòfil Lambert Mata, que llegà al poble els seus importantíssims llibres.

Personalment, haig de confessar que els juristes no em cauen bé. Precisament, vaig dedicar la meua tesina a un tema d'història del dret: les assemblees de Pau i Treva, un moviment popular com a reacció a la violència dels poderosos feudals, i que va ésser manipulada astutament pels estaments privilegiats, que la convertiren en les corts, dirigides per bisbes, militars, nobles i l'alta burgesia, per acabar amb el tractat avorridíssim sobre Pau i Treva del jurista Jaume Callís, lectura que vaig abandonar des del primer foli.

No ens enganyem, germans. La història l'ha feta avançar el poble.

El camí de l'excés condueix al palau de la saviesa. William Blak.

Moltes de les nostres llibertats individuals i col·lectives, molts dels nostres drets laborals, o els de la dona, van ésser producte de l'enfervoriment popular a la Revolució Francesa o a l'Octubre rus, a sang i a foc. Què feien mentrestant els juristes? Per exemple, escriure el Tractat dels Pirineus, que va mutilar Catalunya, i més tard el Decret de Nova Planta (1716), que va suprimir la llibertat i les institucions nacionals catalanes, i que —tampoc ens enganyem— mai hem tornat a recuperar (uns altres juristes, embolcallats de polítics, ens han "regalat" la Constitució espanyola, que barra el pas a drets tan elementals com el de l'autodeterminació).

Roca Sastre ha estat un jurista exemplar. Com bé diu l'amic Joan Bernà, va perdre la salut (això sí, en un despatx a la Pedrera) donant el tomb al dret successor i hipotecari. La GEC destaca com a obra seva més important, el Derecho Hipotecario (1968). Potser Roca Sastre hi trobava quelcom de poètic en aquestes obres, però a mí em fan venir un profundíssim —i respectuós— badall.

Cal presentar, doncs, una alternativa, des de la més sincera cordialitat. Al s. XIV va néixer i va morir a Tàrraga un poeta jueu targarí: Mossé Natàn. Els especialistes en judaisme el consideren un dels poetes jueus europeus de més prestigi, ja lloat al seu temps per personalitats dels calls més importants de Catalunya, com Barcelona i Girona. A més, té el mèrit d'ésser pràcticament l'únic poeta jueu que va escriure en català. Conseller de Pere III, més tard va patir la persecució i l'exili, com els seus germans de sang, fruit de la intransigència religiosa. Els seus preciosos i apreciats poemaris es conserven, com a tresors preuats, en biblioteques de París, Oxford i la mateixa Jerusalem. És, per tant, un poeta targarí universal. A més, cal recordar que el 1984 Tàrraga va ésser el motor del naixement de l'Associació d'Estudiosos del Judaisme Català, on hebraïstes israelians i nord-americants van lloar la figura de Mossé Natàn. Avui dia, l'Associació —que tingué la seu nacional al museu i arxiu targarins— és una important filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Creiem, doncs, que la nostra biblioteca podria perfectament honorar-lo, portant el seu nom.

Volem ser, però, democràtics. Que parli el poble, i no només els regidors municipals. Proposem que els protagonistes veritables de l'afer (els usuaris de la biblioteca, majors d'edat, i fins i tot —per què no— tots els targarins amants de la cultura) facin una votació popular, o que presentin d'altres "candidatures".

Sóc lector habitual de poesia. Els millors poetes són escèptics, i em temo que, un cop més, el poble no guanyarà davant dels poders fàctics. Tanmateix, amics juristes, sigueu valents. Deixem que el poble senzill parli. Doneu-nos una oportunitat. Doneu-nos la llicència de poder expressar-nos. No us preocupeu, que, quan és l'hora, si podem, ja pagarem els vostres honoraris.

Gener Gonzalvo i Bou

MIRADES I PERCEPCIONS

DES DE L'ILLA

Ermengol Puig i Tàpies

Una instal·lació, artística-ment vàlida com una pintura, és la creació d'un espai i d'un ambient on el receptor pot endinsar-s'hi i estar-hi, alhora que percep, madura i interpreta missatges. Ens ho ha portat la postmodernitat: un nou clima conceptual, una nova relació entre autor i receptor, on la teoria i la pràctica s'entrecreuen i formen una subtil però espessa xarxa comunicativa.

L'escultora Susanna Solano, a qui recentment el MACBA ha dedicat una àmplia retrospectiva, opina que l'obra, un cop li ha sortit del taller, ja no li pertany i considera que ella essencialment ha estat un instrument i resulta anecdòtic cercar les seves explicacions. Els espectadors són els nous propietaris i a ells els pertoca dialogar-hi i interpretar-la.

L'Escola d'Arts Ondara disposa d'una petita sala d'exposicions. Amb el títol que encapçala l'article, s'hi exposa l'obra de la fotografia. Es tractava d'un treball d'aula de l'alumna Conxa Cemeli del cicle formatiu d'escultura. L'objectiu que els marca el professor era ocupar un espai de forma que s'establís una relació entre la obra i l'espectador.

L'espai de la sala era clos i amb llum de penombra. Es notava un fort contrast entre la fina textura marronosa de les rajoles i la protuberància grisenca i pedregosa de la simulació de l'illa. Teulades fetes amb simples trossos d'angles de ferro, que mantenien restes d'òxid i de pintures opaques, enfosquides pel temps i per altres funcions i utilitzacions, simulaven edificis. N'hi havia de totes mides però uns eren camallargs i altres, més menuts i humils. S'espargien desordenadament arreu de l'illa. Les estructures de suport eren fines barilles que, en ser contemplades a vista d'ocell, feien la sensació, en proporció a l'alçada, d'un gruix decreixent, cosa que incrementava l'arrogància de les cobertes més altes que curiosament es mantenien en situacions d'equilibri inestable a causa de l'entregirament d'alguns suports. Nivells i alçades molt contrastats i sensació d'espai sobrepoplat, però deshabitat, solitari i buit eren els trets més notables. Les construccions d'amplades, llargades i orientacions diferents s'arrapaven al territori i àvidament n'ocupaven l'espai. L'illa i les construccions foren els elements que centraren la meua atenció, en veureu-ho per primer cop.

El concepte d'illa ha estat sempre molt obert, polièdric i curull de simbolismes. És molt llarg i sinuós el camí que hi ha entre el desig de fugida cap a la Utopia, l'illa de T. Moro i enriquidora odissea de retorn cap a la taca, l'illa homèrica. El concepte d'illa conté ingredients molt heterogenis: de separació i afilament; de re-

fugi i aturada; de tresors i mites; de fantasies i móns meravellosos... Des del meu punt de vista l'illa d'aquesta instal·lació portava una aura d'incertesa, de misteri, de solitud, d'univers plegat sobre si mateix.

Les construccions, en canvi, em suggeriren la Toscana del segle XII; el singular perfil de la ciutat de San Gimignano. El turó on està situada aquesta ciutat mostra encara 14 torres quadrades de defensa i guaita de les 72 que arriba a tenir. Tenen alçades diferents, fet que es relaciona amb el poder que detenien i ostentaven els seus propietaris. Les més altes, ultra manifestar llur i preeminència, servien per a vigilar i controlar millor les accions dels veïns. Simbolitzaven el domini i la prepotència de les diferents famílies nobiliàries que hi senyorejaven; però ara les interpretem com un signe de la gran incomunicació que hi regnava.

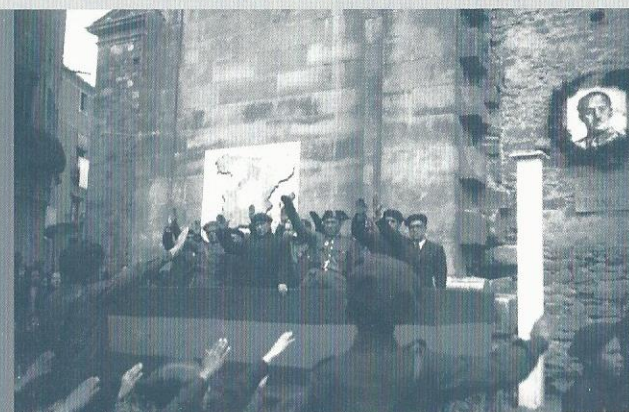
D'aquestes dues evocacions en dedueixo que el tema que millor s'escau a la instal·lació "Des de l'illa" de la Conxa Cemeli és el de la solitud, el de la incomunicació, el de la pèrdua de significació de les relacions interpersonals, el de les persones del camí impossible i incert. Considero que s'hi mostrava la paradoxal situació del món occidental, consumista i reclus en si mateix.

Tant la tradició cristianojueva, amb el Gènesi, com la clàssicogrega, amb el Fedó, situen les primeries de les persones en un paradís feliç i despreocupat, cap mica problemàtic, però sense reflexió. Ni pensament. ni inquietuds, ni... La consciència i la relació traumàtica amb l'entorn és el que ens ha fet ser i sentir individuals autònoms. Superar i anar més enllà dels estrictes confins de la primera illa paradisiàca, ha estat l'aventura de la humanitat i sobretot la de la modernitat. Ha estat una altra odissea, molt enriquidora, cap a terra estrangera per a descobrir allò incògnit que hi resideix.

La quotidianitat i l'estabilitat, característiques del món actual i de la postmodernitat, sembla que posen fi a aquesta inquietud i esperit aventurer. La postmodernitat ha arribat quan el poder, a través del domini comunicatiu i de la potencialitat econòmica, ens ha normalitzat l'existència. El fet en si és positiu però sembla que, amb la mateixa intensitat, s'esta introduint un molt perillós afebliment de les relacions interpersonals. La quotidianitat de la postmodernitat, on predomina la impersonalitat i tot és vida mecànica i activitat hiperorganitzada, per a molta gent està resultant d'allò més formal, fred i buit, però els és vàlid. Molts individus desapareixen en l'anonimat de l'existència i en la seguretat dels missatges. Creuen que en la comunitat és on hi ha la salvació; però, no hi ha comunitat on només hi ha enumeració de persones. La comunitat tampoc és l'entelèquia de la simetria que tots som iguals; ni és sinònima de pluralitat, perquè l'individu no es redueix a un concepte comú. La comunitat no es defineix només per la semblança sinó per la responsabilitat de practicar la diferència.

La gran metàfora que travessa el segle XX és la de l'espectador naufrag. Quan hom topa amb l'illa salvadora de la seguretat, que ens ha portat la modernitat, pot caure en la temptació d'establir-s'hi de forma còmoda i irreflexiva. Aquesta situació porta el perill de, sense adonar-se'n, recloure's en la incomunicació interpersonal i en l'acceptació dels media com a interlocutors principals, a nivell individual i també de grup. La perversió arriba quan aquesta reclusió sobre si mateix i les seves virtualitats no s'interpreten com una mancança sinó com un signe de virilitat, d'arrogància i de sobirania.

Des d'una illa com la de la Cemeli que se sent com a segura, ferma, sense misteri i amb confins immutables, malgrat que estigui circumdada pel procés dels mar de les aparences i de les utopies, és des d'on s'està produint, a causa de la comunicació publicitària i del domini econòmic, la immobiliària evasió del jo sobre si mateix; una mala interpretació, crec, del sentit de la postmodernitat.

Dies 14 i 15 de gener de 1939. Celebració, a la plaça Major, de l'entrada de les tropes franquistes a Tàrraga. (Fotografia: Miquel Martí Florensa. Arxiu fotogràfic del Museu Comarcal de l'Urgell a Tàrraga).

MEMÒRIA DE L'ACABAMENT DE LA GUERRA CIVIL A TÀRREGA (1936-1939)

Jaume ESPINAGOSA I MARSÀ

Els propassats dies 14 i 15 de gener es compliren seixanta anys de l'entrada de les tropes franquistes a Tàrraga. Aquest fet suposà l'acabament de la guerra a la nostra ciutat.

En el moment de l'entrada de l'exèrcit vencedor el panorama que ofería Tàrraga era el d'una població assolada per tres anys de conflicte:

- Un mínim de cent trenta-un morts.
- Molts carrers i cases de la població destrossats pels sis bombardeigs soferts.
- Famílies desplaçades cap a l'exili on els esperava, en molts casos, com a mal menor uns dantescos camps de refugiats.
- L'administració de la ciutat desfeta.
- Les principals indústries en fallida.
- La gent desmoralitzada i amb evidents problemes de subsistència.
- Ras i curt, la ciutat hauria de reeixir amb el propi esforç sense esperar ajuda exterior.

Seixanta anys poden semblar actualment molt temps. Però aquesta situació viscuda per milers de catalans es reproduïx avui dia en molts indrets del món. Només cal pensar en la guerra inacabable a l'antiga Iugoslàvia, entre croats, serbis, bosnians i kosobars. I ens referim estrictament a l'enfronta-

ment entre pobles més sagnant que ha patit la pròspera i "civilitzada" Europa en la dècada final d'un segle XX massa bèl·lic.

Aquesta darrera guerra també ha estat i continua essent la causa de milers de morts, de penosos exilis, d'execucions col·lectives de poblacions, de desplaçaments massius de persones, de violacions continuades i sense cap mena de remordiment dels drets humans, de destruccions de pobles i ciutats i la construcció de camps de refugiats sense cap mena de condició humanitària.

De ben segur que els nostres pares i padrins són especialment sensibles quan veuen, repetidament, en els telenotícies les imatges d'aquestes tragèdies humanes. Ràpidament els venen al cervell records que semblaven definitivament oblidats, si més no, molt llunyans.

A la vella Europa sembla que no s'acabin d'aprendre les lliçons de la història i amb excessiva freqüència, en aquest segle XX, la guerra entre pobles ha estat la tràgica protagonista del seu esdevenir.

Serveixin aquestes succintes notes com a reconeixement i record de totes aquelles persones que han sofert i sofreixen els efectes devastadors dels conflictes armats.

L'herència cultural del senyor ÀNGEL OLIVERAS GUART

Fundador de l'Escola d'Arts i Oficis de Tàrraga

Maurici Graus

Convitats per un bon amic jubilat que practica les seves aficions pictòriques a l'Escola d'Arts i Oficis –avui anomenada Ondara– de la nostra ciutat, vàrem visitar recentment l'esmentat centre on ell ha realitzat un treball de pintura mural de mèrit.

Hem de confessar que no coneixíem l'estructura ni les instal·lacions interiors d'aquest singular nou edifici, ni les funcions específiques que es porten a terme ara en les diverses seccions de l'Escola i a fe que vam quedar molt favorablement impressionats tant pel nombre i diversitat dels alumnes practicants, com dels bons serveis i molts mitjans posats al seu abast, amb adequats i competents professors en cada un dels respectius departaments.

Tot reflexionant sobre el que ha estat des dels seus orígens fins l'hora present aquesta Escola, hem de reconèixer que va ser un privilegi i una gran consecució per a Tàrraga la creació d'aquest centre oficial, que està proporcionant incomputables beneficis culturals i de formació professional pràcticament a tota la comarca, la qual cosa ha de satisfer plenament tots els ciutadans.

Les noves generacions, però, probablement desconexen que l'Escola d'Arts i Oficis de Tàrraga, va inaugurar-se el dia 28 de gener de 1934 (fa justament 65 anys) i va ser decisiva la influència i generosa aportació personal del seu fundador i primer director, senyor Àngel Oliveras Guart (1900-1990) que aquell mateix dia, en sessió solemne de l'Ajuntament, va ser nomenat fill adoptiu de la ciutat, amb 34 anys d'edat.

Nascut a Barcelona, però de fortes arrels targarines per ascendència del seu pare i avis paterns, el senyor Oliveras va establir, ultra això, vinculacions familiars amb la nostra ciutat, en casar-se amb la gentil senyora Montserrat Maymó Goberna, de distingida família targarina, i ben segur que aquests van ser

els principals motius del seu màxim interès per fer possible la concessió a Tàrraga d'una escola oficial subvencionada, avui dependent de la Generalitat de Catalunya, única a la nostra província d'aquesta consideració i característiques, des del seu alt càrrec polític i més tard com a influent Director General del Patrimoni de l'Estat, que va regentar durant molts anys.

També va aconseguir, entre altres, una important contribució econòmica oficial per a l'adequació de la façana principal de l'església parroquial, obres que en una primera fase es van inaugurar amb la seva presència i intervenció discursiva personal. Igualment volem significar que com a artista pintor qualificat –una més de les habilitats del senyor Oliveras– va

fer donació de dos quadres de la seva autoria que figuren al Museu Comarcal i són obres ben representatives de la seva producció.

Nosaltres vam tenir l'honor de conèixer personalment el senyor Oliveras, l'any 1954, recent vinguts a Tàrraga, quan el nostre recordat company de professió senyor Josep M. Vidal Sastre gran amic i col·laborador d'ell, ens va fer la presentació. La seva simpatia i captivadora amabilitat es va fer patent en successius contactes i també –segons sabem– en moltes persones que van gaudir de les seves atencions en visites a Madrid, sols pel fet d'anomenar el nom de la nostra ciutat, que ell considerava com a pròpia a tots els efectes.

Per molts conceptes, però principalment per l'obra transcendental i de conseqüències impagables que per Tàrraga va fer el senyor Àngel Oliveras, reivindicuem la seva extraordinària personalitat i dediquem a la seva memòria el nostre particular reconeixement que –entenem– també mereix el de tots els targarins.

JOCS TRADICIONALS

Francesca Bardají

ELS OSSETS - L'ASTRAGAL

És un joc molt antic, ja el coneixien els egipcis i era un joc de sort en els pobles grecs i romans. Altrament anomenats singuetes, tabes o marrantxa, també en deien todos, potser perquè qui més en sabia agafava tots els ossets d'un sol cop.

Per jugar-hi es feien servir quatre ossos, ben nets, d'una pota de be i una bola o pilota petita. Els ossos es podien pintar de colors.

El joc consistia a tirar la bola enlaire i abans que caigués, el jugador havia de fer un dibuix a terra (un quadrat, un cercle, etc.) amb els ossets.

Un altre joc consistia a tirar la bola enlaire, agafar els ossets de terra; primer d'un en un, després de dos en dos, de tres en tres, i també tots. Si no ho aconseguia, perdia i continuava el joc un altre jugador.

Si no es tenien boles es podia jugar llançant enlaire els ossets i puntuar segons la posició de caiguda.

També s'utilitzaven per jugar al Botxí o Gallós. Calia anomenar les diferents parts de l'os: rei, reina, clotet i panxeta. Cada jugador tirava enlaire el respectiu osset per tal d'assignar qui seria el rei o la reina (botxí), el clotet o la panxeta segons la posició de caiguda del seu osset. Qui feia de rei podia designar un càstig per a qui havia tret el clotet. La panxeta quedava indultat i la reina s'encarregava de fer de botxí fent complir al clotet la sentència del rei.

EL PLAER DE LA LECTURA

Noèlia Lardíez Farrés

Relats: **El cant de la joventut** Autora: Montserrat Roig
Editorial: Edicions 62, col·lecció quinze grans èxits Preu: 995 pessetes

Nou narracions distintes entre elles i peculiars quant al seu contingut són les que s'apleguen en aquesta reconeguda obra de Montserrat Roig, *El cant de la joventut*.

La joventut perduda i immediata mort de Zelda, la descoberta de la veritable tendència – identitat sexual d'una dona, o el viatge gairebé iniciàtic d'una parella amb desenllaç fatal –, són algunes de les històries desgranades magistralment per Montserrat Roig.

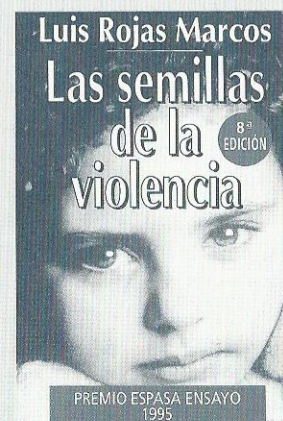
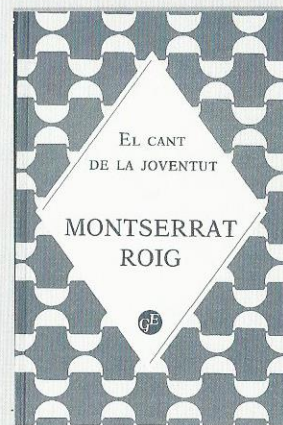
A *El cant de la joventut* l'estil poètic propi de l'escriptora hi és absolutament present, sobretot quan fa metàfores de tot un capítol parlant de temes tan contraris com la memòria i l'oblit. No és estrany, doncs, aquesta força poètica en l'expressió així com la nitidesa narrativa que la caracteritza, convertissin Montserrat Roig, malgrat la seva desaparició, en una de les veus més emblemàtiques de la literatura catalana actual.

Assaig: **Las semillas de la violencia** Autor: Luís Rojas Marcos
Editorial: Espasa Calve Preu: 2.250 ptes.

«L'única manera d'aprendre a estimar és essent estimat. L'única manera d'aprendre a odiar és essent odiat». Aquestes dues premisses tan òbvies com, a vegades, dissortadament impracticables, són les que enceten el pròleg del llibre de Luís Rojas Marcos, *Las semillas de la violencia*.

A partir d'un tema d'actualitat i en auge com és el de la violència, el prestigiós psiquiatre inicia un llarg recorregut en forma de dues-centes vint pàgines: assaja aquest fenomen des d'una perspectiva psicològica i sociològica i apunta, mitjançant una anàlisi clara i rigorosa, les causes, les manifestacions i els mitjans per evitar aquest tipus execrable i primitiu del poder.

Tot plegat, intenta fer una reflexió sobre aquest tema tan candent, endinsant-se en el món de la psique humana, apassionant i complicat al mateix temps. El llibre, de gran èxit, fou reeditat en vuit ocasions i guanyà el Premi Espasa Ensayo 1995.

món jove món jove món jove món jove món

RÈQUIEM

Grup de nostàlgics ELIPSE

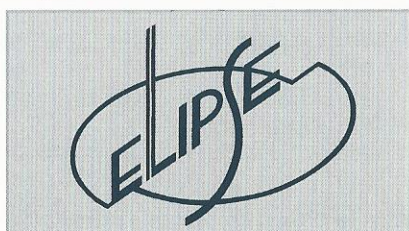
Tot entrant a Tàrraga venint de Lleida aquell edifici et dóna sempre la benvinguda, encara que ara ja no il·lusiona ningú. Diuen que té els dies comptats perquè l'enderrocaran i en el seu lloc hi aixecaran un bloc de pisos. Tantes emocions, tantes nits de diversió... si les parets poguessin parlar que n'explicarien d'històries passionals i nits de desenfrenament sense fi. Havia canviat de nom diverses vegades, primer New York, després Elipse, més endavant ACTVT, i finalment Tropicana, va tenir les seves èpoques daurades, però no va acabar de trobar aquell model de discoteca d'èxit que en garantís la continuïtat. Potser una mala gestió, potser la competència ferotge de les discos del Pla d'Urgell, potser la manca d'una clientela fidel, potser... ves a saber. Les balades i els hits comercials de moda de cada moment emmudiran per sempre més perquè ja no hi haurà més oportunitats per a la discoteca de la plaça El·líptica.

Quedaran els records. I les bones sensacions i els moments inoblidables viscuts en les sales de festa d'aquella megadisco. Això ningú no ho podrà enderrocar i menys per als qui allà vam conèixer l'amor de les nostres vides, que no vam ser pocs.

Qui sap si en un altre temps i en un altre indret Tàrraga tornarà a disposar de l'espai lúdic i de relació social que qualsevol ciutat capdavantera en serveis ha de tenir.

Diuen que l'Ajuntament vol promoure una gran àrea de serveis al costat de l'autovia. Els cinc nostàlgics signants d'aquest Reglament esperem que els nostres representants polítics no caiguin en la temptació d'oblidar-se del sector de l'oci i el lleure que tant ha de créixer en els pròxims anys en les societats avançades; esperem que la llavor que va sembrar l'antic Elipse pugui allà renàixer de nou. Amb això no volem, menysprear l'oferta de pubs actual de Tàrraga que és també interessant: però no ens enganyem, molts d'aquests locals s'estan ofegant per la manca d'un pol d'atracció com l'Elipse, capaç d'arrossegar un considerable nombre de joves

vinguts d'arreu. No és estrany que l'ambient que generen aquests locals targarins s'hagi enrarit en els últims temps amb l'aportació de personatges polèmics que es distreuen muntant bregues al carrer en sentir-se poc atrets per la limitada oferta d'aquests petits establiments.

Sigui com sigui les parets de l'antiga Elipse són ja història per molt que ens pesi als nostàlgics que vam viure aquella època. Cal ara confiar; en la senyoreta temps que és una noia molt simpàtica que ho torna tot al seu just lloc i és que esperem que algun dia la Tàrraga torni a enamorar de nit.

Súplica final: des de la nostra humil condició agraiem que la constructora del nou edifici de la plaça El·líptica posi el nom d'Elipse al bloc de pisos que allà construeixi.

Aclariment: El «Cara a Cara» d'aquest mes havia de parlar dels Oscar, però davant la sobtada mort del mestre Stanley Kubrick, els autors de la secció hem decidit dedicar-la al gran cineasta nord-americà. Ara bé, tractant-se de Kubrick, no hi ha divergències sinó una clara unanimitat a favor del llegat que ens ha deixat un dels grans creadors del segle XX.

Ulls definitivament tancats

Humbert Humbert no desitjarà mai més «Lolita»; el «Dr. Strangelove» s'arranjarà el braç avarià; els duels en temps de «Barry Lyndon» mai no seran tan estètics; «Espartaco» es jubilarà com a gladiador i com a espartà; el «recluta patoso» de «La chaqueta metálica» ha complert el seu desig de ser Orson Welles. Stanley Kubrick ha mort, i amb ell els micos de «2001, una odisea del espacio», i els cavalls de l'hipòdrom d'«Atraco perfecto», i l'steady-cam d'«El resplandor»,...

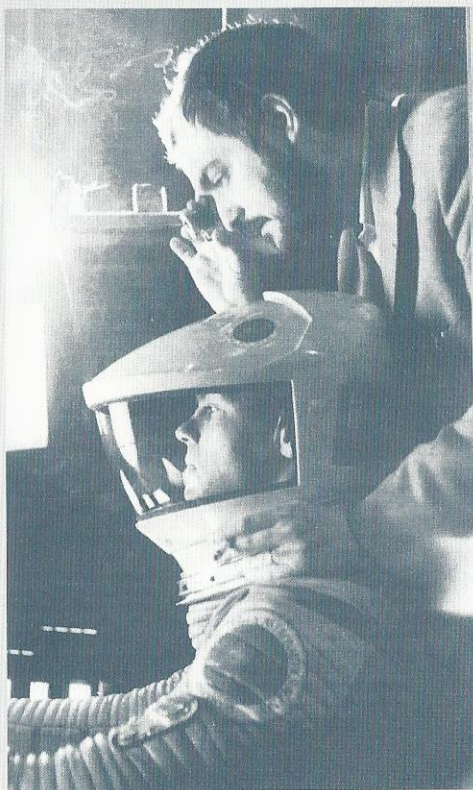
El meu primer contacte amb Kubrick va ser amb «2001»: jo tenia dotze o tretze anys, i en acabar la pel·lícula vaig preguntar-li al meu germà gran què cony passava en aquell film. La seva resposta va esfereir-me: «és una reflexió sobre el principi i el final de la vida». Com podia ser tan senzilla una explicació per a una pel·lícula tan densa i estranya? El món de Kubrick era estrany, a ulls dels altres.

Després, més grandet, m'he adonat del valor de Kubrick dins el món del cinema: una llarga i poc prolífica carrera, plena d'obsessions, meticulositats, perfeccionismes, i també, perquè no, buidors... Kubrick era un cineasta més preocupat per l'observació i l'aprofundiment que per les normes cinematogràfiques, o sigui, un geni.

Gràcies a Kubrick recordarem aquells moments de gran cinema: Sterling Hayden, nostàlgic gàngster d'«Atraco perfecto» i boig general preocupat per la fluorització a «Dr.

Strangelove o how i learn not to worry about the bomb» (dita aquí «Teléfono rojo, ¿volamos hacia Moscú?»); aquell enorme Charles Laughton i la discussió entre Laurence Olivier i Tony Curtis sobre caragols o ostres d'«Espartaco»; l'hàbil maniobra pacifista de Kirk Douglas a «Senders de gloria»; l'incommensurable James Mason i les ungles dels peus de Sue Lyon a «Lolita»; l'inconfusible cervell de Hal 9000 (emmudit per sempre) de «2001»; aquella bellesa perfecta de Marisa Berenson a «Barry Lyndon»; la bogeria innata de Jack Nicholson a «El resplandor»; els ulls oberts de Malcom McDowell a «La naranja mecánica»; aquell cop de puny a l'estómac que va suposar «La chaqueta metálica»,...

Per parlar dels deliris, manies i rareses personals d'aquest home de cine, deixem passar el temps. Avui el recordarem com aquell gran director de cine que va ser (i restarà per sempre), i amb els noranta segons insòlits d'«Eyes wide shut», el seu testament com a cineasta (diuen que Tom Cruise la té molt petita, un rumor com un altre).

Kubrick durant el rodatge de "2001"

No deixa de ser una curiosa coincidència que el darrer film de Kubrick es digui «Eyes wide shut» («ulls del tot tancats»); no podia ser més oportú tractant-se del geni de la mirada.

Joan B. Solé

«Si pot ser pensat, pot ser filmat» Stanley Kubrick

CINE CLUB LA LLOCA. Programació de març 1999

- **Celebración** de Thomas Vinderberg. Dia 9. Pel·lícula emmarcada dins el nou dogma cinematogràfic danès.
- **Los idiotas** de Lars Von Trier. Dia 23. Nou film del mateix director de *Rompiendo las olas* i *Europa*.

Cinemes Majèstic de Tàrraga, a 2/4 d'I l de la nit

Si no pots dibuixar-ho és que no ho entens. Albert Einstein

SOLIDARITAT

per Gumer Udi

Dins de les tertúlies que cada dijous realitza el nostre Centre, una de les portades a terme durant el mes d'agost de l'any passat va estar dedicada a l'extraordinària i suggestiva tasca missionera, que actualment, i des de ja fa molts anys, estan portant a terme diversos targarins arreu del món.

La xerrada, a què ens estem referim, ens va permetre conèixer, mitjançant aquests testimonis, és a dir, a través de protagonistes en primera persona, vivències i experiències, d'un enorme contingut tan espiritual com humà, difícilment imaginables fora d'una via de comunicació tan directa, com la que vàrem tenir la sort de gaudir els assistents a la trobada.

El caliu que va generar la reunió, i el col·loqui que se'n va derivar varen resultar altament engrescadors, ja que la majoria dels assistents ens vam convèncer que, si bé no ens seria possible participar en les importants i interessants tasques que porten a terme els nostres conciutadans missioners ara, d'una manera física, donades les circumstàncies que condicionen a cada un de nosaltres, i sobretot, donada l'enorme distància geogràfica que separa la nostra ciutat, del lloc on es troben els nostres amics missioners; si més no, fora bo mirar de trobar algun mitjà que ens permetés col·laborar, ni que fos mínimament, amb ells, amb algun tipus d'ajut que sí que estigués al nostre abast.

Les dues missioneres que van assistir a la tertúlia, van coincidir a reconèixer les enormes dificultats econòmiques amb què es troben cada any per poder atendre les moltes necessitats que es donen en les seves respectives missions, i que han d'anar solucionant a base de recórrer a ajuts econòmics, tant de persones com d'estaments que fins ara van responenent a les seves sol·licituds.

Va quedar molt clar que per manca de diners, hi ha moltes necessitats, de primer ordre, que els missioners no poden atendre com, mínimament, desitjarien.

Tots vam estar d'acord que calia fer quelcom.

Tenint en compte el curt espai de temps de què disposava una de les missioneres, la germana LOURDES NADAL, ja que havia de tornar a l'INDIA, en quinze dies, el Centre organitzà una col·lecta urgent, l'import de la qual va poder recollir abans d'emprendre la seva tornada.

La germana Lourdes ens va escriure per Nadal, i podríem dir que ho va fer donant l'acusament de rebut de manera esplèndida, ja que, a més d'enviar-nos alguns dibuixos fets expressa-

ment per a nosaltres pels nens de qui ella té cura, i que són destinataris de l'ajuda, ens va fer arribar, també unes fotografies de les seves circumstàncies personals que els afecten anotades al darrere, així com amb els corresponents respecte al destí dels ajuts en qüestió.

Pensem que és important informar que, segons la germana Lourdes, subvencionar tot un curs acadèmic de cada un d'aquests nens, costa a l'any unes QUINZE MIL PESSETES.

El Centre, que ja té constituïda una secció de promoció social, considera que podria resultar oportú canalitzar les nombroses mostres de solidaritat rebudes, en el sentit d'orientar una acció global, que permeti unificar l'ajut econòmic, que els contertulies i amics, vulguin dedicar a les necessitats dels nostres missioners. A l'efecte, ha obert un compte a una entitat bancària en el qual es podrà dipositar els donatius, que s'aniran remeten, anualment, a cada un dels missioners.

Recordem que actualment, són TRES els ciutadans de Tàrraga que es troben realitzant la seva labor missionera arreu del món (al menys és el que a nosaltres ens consta). I ens referim, sempre, a missioners fills de Tàrraga, ja que els altres missioners relacionats amb mans unides i amb d'altres organitzacions, no són objecte d'aquest comentari. (D'aquests últims mirarem de parlar-ne en una altra ocasió)

Pensem amb il·lusió, que aquesta podria ser una bona manera d'invertir en solidaritat. D'altra part el fet de poder col·laborar amb els nostres missioners, és ja un autèntic privilegi per la seguretat que dóna saber amb certesa a on van els nostres diners. I si a més tenim en compte aspectes com la resposta de la germana Lourdes la satisfacció que de retruc ens arribi,

segur que és molt més importat que totes les aportacions que puguem fer.

Us volem animar a participar d'aquesta iniciativa i per descomptat, si us convé qualsevol aclariment podeu contactar amb el Centre, secció de solidaritat, o bé directament amb qualsevol dels seus membres.

Finalment us voldria recordar les paraules d'un vell i estimat amic, també amb vocació missionera:

"I ara, donem gràcies i estiguem contents, perquè Déu ens està donant l'oportunitat de poder ajudar els altres".

les tertúlies del centre cultural

DIA: 4 - 3 - 99

EL TEMA: **¿ES EL BARÇA MÉS QUE UN CLUB?**

CONVIDATS: Josep COS, Fabio SÁNCHEZ, Joan RIBÓ, Carles CAMPABADAL, Ramon MASSONS.

MODERADOR: Francesc GASULL

Considerada una tertúlia d'alt risc, discomregué no obstant d'una forma plenament correcta i fins i tot distesa cosa que permeté un ric intercanvi d'opinions i aportació de dades creà un ambient altament positiu.

Coses que es digueren:

- Hi ha 1,296 penyes barcelonistes, moltes fora de Catalunya.
- Uns anys després de la guerra, van fer una mena d'exorcisme al camp del Barça, on els feren cantar el *Cara al sol* braç enlaire.
- El futbol cada dia és més espectacle i negoci.
- El Barça i el Madrid es necessiten l'un a l'altre.
- Nuñez ha sigut un bon administrador.

el centre cultural: excursions a l'entorn

EL PILAR D'ALMENARA

A l'hora de costum, poc més de les nou del matí, pujàrem als cotxes i ens dirigírem a la capital del Sió —Agramunt—, destí que havíem canviat pel previst de la Guàrdia, ja que vam creure que l'itinerari podia ser més variat i pintoresc des d'allí.

Deixàrem els vehicles davant de l'històric Kips, i ràpidament agafàrem el camí que sortia a la dreta, que justament era un GR (camins de gran recorregut).

El camí era molt bo; es coneixia que era antic, ja que llindava amb uns marges de pedra molt consistent, i en alguns trams eren unes grans lloses posades en peu dret. Anava pujant ininterrompudament ja que el desnivell entre Agramunt i el Pilar d'Almenara és molt fort.

El clima era fantàstic i el suau sol de febrer ens acariciava els rostres. La sequera que arrosseguem fa temps ofegava l'ordi que tímidament pugnava per sortir. Era l'hora d'esmorzar i quan ja cercàvem uns arbres per arrecerar-nos, férem un insòlit descobriment a la dreta del camí una mica apartada, sorgia una tradicional masia, al costat de la qual es veia una mena de parc artístic

el centre cultural: excursions a l'entorn

que semblava una aparició. Alguns rumors van dir que tenia a veure amb els Srs. Viladot i Guinovart.

Esmorzàrem plàcidament i vam seguir camí amunt, cap al Pilar. Aviat arribàrem a la carretera que puja del pla, ja vora del Pilar. Fèrem fotos, alguns pujàrem fins a mig Pilar, alguns a dalt de tot, gaudint del bonic panorama que allí es contempla.

Després d'una ràpida visita a les restes de l'església romànica que hi ha a la vora, prenguerem el camí de retorn que fou plàcid i saludable, excepció feta del pas per la vora de l'abocador. Ens acompanyaren unes senyores d'Agramunt, que sabedores que hi anava gent de Tàrraga s'hi desplaçaren per saludar-nos, resultant que eren parentes d'un dels assistents.

agenda

MERCAT D'ANTIGUITATS I DE LES ARTS.

Cada 3r dissabte de mes al carrer del Carme.

MERCAT DE SEGELLS, MONEDES I COL·LECCIONISME

Cada 1r diumenge de mes al vestíbul del Teatre Ateneu.

EXCURSIONISME:

1 i 2 d'abril de 1999

Visita **AL MUSEU GUGENHEIN**

El recorregut serà via Pamplona, amb visita a San Sebastian, i dormir a Bilbao.

Preu: no socis 18.500 ptes. i els socis 18.000 ptes.

Com que les places són limitades, tindran preferència els socis del Centre Cultural fins al 31 de març. Fins aquella data, els no socis que vulguin apuntar-se, se'ls farà una llista a part, que continuarà a la que hagin fet els socis fins a les hores. Cada soci pot inscriure un acompanyant

TERTÚLIES:

8 d'abril de 1999

¿HA ASSOLIT LA DONA LA PLENA IGUALTAT?

22 d'abril de 1999

"EL DRET COM A POESIA DE LA VIDA"

El llegat de Ramon M. Roca Sastre

